

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

JAARVERSLAG 2016

BONGER INSTITUUT VOOR CRIMINOLOGIE

AMSTERDAM, MAART 2017

INHOUD

Algemeen.....	3
Lopend en nieuw onderzoek	3
Leerstoel	5
Personeel	6
Promovendi	6
Onderwijs	6
Congressen, expertmeetings en maatschappelijke debatten	6
Deelname aan wetenschappelijke fora en overige wetenschappelijke activiteiten.....	6
Bestuurlijke en aanverwante taken.....	7
Media en maatschappelijk debat	7
BIJLAGEN	8
Afgeronde, lopende en nieuwe onderzoeken.....	8
Personeel Bonger Instituut.....	8
Promovendi	8
Stagiaires en veldwerkers.....	9
Publicaties	10
Presentaties op conferenties	10
Overige presentaties en deelname aan expert meetings en maatschappelijke debatten	10
Mediaverschijningen	11

ALGEMEEN

Het Bongers Instituut voor Criminologie is een multidisciplinaire onderzoeksgroep binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam. Het instituut is vernoemd naar Willem Adriaan Bongers (1876-1940), de eerste hoogleraar sociologie en criminologie aan de Universiteit van Amsterdam. In die traditie doen wij onderzoek naar criminologische thema's en ontwikkelingen in samenhang met rechtshandhaving.

Deze dynamische relatie onderzoeken wij vanuit drie hoofdvragen:

- Hoe werkt de formele controle van criminaliteit?
- Hoe en op welke schaal ontwikkelen de aard en omvang van criminaliteit?
- Hoe verhouden deze gebieden zich tot elkaar?

Het onderzoek kent een sterke empirische traditie en behelst zowel wetenschappelijk

theorievormend als maatschappelijk beleids-ondersteunend onderzoek. Vooral drugs en geweld komen aan bod. Het onderzoek wordt gedaan op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Het betreft zowel kortlopende als langlopende projecten. Het onderzoek kan vooral kwantitatief zijn (surveys, analyse van databestanden), vooral kwalitatief (bijvoorbeeld etnografisch veldonderzoek, observaties, diepte-interviews), of een combinatie van beide.

In 2016 is de samenwerking met de vakgroep Strafrecht verder uitgebouwd in de vorm van gezamenlijk criminologisch-strafrechtelijk onderzoek.

Daarnaast wordt onderwijs gegeven, zowel binnen de UvA als daarbuiten. Binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid geschiedt dit vooral in de master strafrecht.

LOPEND EN NIEUW ONDERZOEK

Het onderzoek van het Bongers Instituut wordt voornamelijk extern gefinancierd door nationale en internationale wetenschappelijke organisaties (zoals NWO, NIDA), wetenschappelijke fondsen van de EU, overheden (zoals ministeries, gemeenten, Raad van Europa) en maatschappelijke organisaties (zoals Jellinek, Brijder-Parnassia, Politie en Wetenschap).

Naast in voorgaande jaren in gang gezette en in 2016 afgeronde (2), nog lopende (2) en jaarlijks terugkerende (3) projecten zijn in 2016 ook 4 nieuwe onderzoeken gestart.

Ter illustratie worden hieronder enkele lopende en nieuwe projecten kort geschetst. Voor een volledig overzicht van de projecten: zie Bijlage.

Europese NPS studie

Het Bonger Instituut is de coördinator van het NPS-t project, een transnationaal onderzoek naar 'New Psychoactive Substances' (NPS). NPS is een snelgroeiende groep psychoactieve middelen. Het onderzoek vindt plaats in zes EU-landen: Duitsland, Hongarije, Ierland, Nederland, Polen en Portugal. Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de mate van, en patronen van NPS-gebruik bij drie verschillende groepen gebruikers, het verzamelen van informatie over de toevoer van NPS en het identificeren van marktdynamiek in de NPS-markt.

Vereenvoudiging verdenkingscriteria

In dit onderzoek worden de gevolgen van de in de Contourennota modernisering van het Wetboek van Strafvordering voorgestelde vereenvoudiging van de verdenkingscriteria voor de opsporing in kaart gebracht. Het Bonger Instituut werkt hierin samen met de afdeling Strafrecht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Doel van het onderzoek is te komen tot een overzicht van de bevoegdheden die verdwijnen door de invoering van de voorgestelde vereenvoudiging van de verdenkingscriteria voor de opsporing, hoe vaak deze bevoegdheden thans worden ingezet voor de misdrijven waarvoor dat na de vereenvoudiging niet meer kan, en wat het voor de opsporing en handhaving van de betreffende misdrijven betekent dat deze bevoegdheden verdwijnen.

Evaluatie van de Wet OM-afdoening

De Wet OM-afdoening geeft de officier van justitie de bevoegdheid om strafbeschikkingen uit te vaardigen in het geval van overtredingen en misdrijven die met maximaal zes jaar gevangenisstraf worden bestraft. De strafbeschikking wordt opgelegd zonder tussenkomst van de rechter. In opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie voert de afdeling Strafrecht, in samenwerking met het Bonger Instituut, een evaluatieonderzoek uit naar de Wet OM-afdoening. Het doel van de evaluatie is om te beschrijven of de wet conform de doelstellingen van de wetgever wordt uitgevoerd en welke knelpunten zich in de praktijk voordoen. Een belangrijk onderdeel van dit onderzoek bestaat uit krijgen van meer inzicht in de veronderstelde werking van de Wet OM-afdoening. Daarnaast zal ook de daadwerkelijke werking van de wet worden onderzocht en worden beoordeeld in hoeverre de praktijk afwijkt van de doelstellingen en de verwachtingen van de wetgever.

Aanpak criminele samenwerkingsverbanden (csv's)

Aanleiding voor dit onderzoek is de constatering dat sinds 2009 het aantal csv-onderzoeken meer dan verdubbelde, terwijl het aantal daaruit voortvloeiende opgelegde vrijheidsstraffen veel minder steeg. In het onderzoek staat de *aanpak* van csv's centraal. Doel is om meer zicht te krijgen op de aanpak van csv's (strafrechtelijk, bestuursrechtelijk, fiscaal of anderszins), de resultaten hiervan en voorstellen te doen voor mogelijke verbeteringen in de rapportage.

Attune: Loopbanen in gebruik stimulerende drugs

In dit Europese project worden verschillende groepen gebruikers van stimulerende middelen als amfetamine en MDMA (ecstasy), ex-gebruikers en niet-gebruikers onderzocht. Doel is beter inzicht te krijgen in waarom mensen deze middelen gaan gebruiken, of en hoe zij ermee doorgaan of mee stoppen en waarom mensen die wel in aanraking komen met zulke drugs die niet gaan gebruiken. Het onderzoek maakt deel uit van het Europese project 'Attune' in het kader van Eranid en wordt gedaan in vijf Europese landen. Het Nederlandse deel doet het Bongers Instituut samen met De Regenboog en wordt gesubsidieerd door NWO (ZonMw).

Antenne

Antenne is een jaarlijks terugkerend onderzoek dat wordt uitgevoerd in samenwerking met Jellinek Preventie en waarin ontwikkelingen op de drugsmarkt en in middelengebruik in Amsterdam op de voet worden gevolgd en nieuwe trends in een zo vroeg mogelijk stadium worden waargenomen. De kern van Antenne is een panelstudie, waarbij tweemaal per jaar (kwalitatieve) interviews worden gehouden met insider-experts. Daarnaast zijn er kwantitatieve indicatoren, waaronder een jaarlijkse survey gehouden onder een specifieke doelgroep, afwisselend middelbare scholieren, clubbezoekers, jonge cafébezoekers, coffeeshopbezoekers of probleemjongeren. In 2016 is een survey gehouden onder MBO-studenten.

LEERSTOEL

De vakinhoudelijke verantwoordelijkheid voor het onderzoek en het onderwijs van het instituut ligt bij de wetenschappelijk directeur van het instituut, tevens bijzonder hoogleraar Criminologie, in het bijzonder criminaliteitsbeleid.

Deze leerstoel is ingesteld vanwege de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Criminaliteitsbeleid en wordt sinds 1 april 2008 vervuld door prof. dr. D.J. Korff.

Bestuur Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Criminaliteitsbeleid

Prof. dr. F. Bovenkerk

Hr. B.R. Visser, MPA

Mr. dr. M.J.M. Verpalen

Curatorium bijzondere leerstoel Criminologie

Prof. dr. C.E. du Perron

Prof. dr. F. Bovenkerk

Prof. dr. T. Blom

PERSONEEL

De gemiddelde personele bezetting in 2016 bedroeg ca. 3.4 fte. Vier medewerkers waren in vaste dienst, van wie één eind 2016 ontslag nam. Twee medewerkers traden in dienst op een tijdelijke aanstelling.

Daarnaast waren er 2016 vier gastonderzoekers. Ook waren er zes stagiaires en werden 18 freelance veldwerkers ingezet voor interviews en observaties.

Voor een overzicht van personeel, gasten, stagiaires en veldwerkers in 2016: zie Bijlage.

PROMOVENDI

In 2016 werden drie promovendi begeleid; twee promoties werden afgerond.

Voor een overzicht van de promovendi: zie Bijlage.

ONDERWIJS

Sinds 2013 worden twee mastervakken verzorgd aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (FdR): *Criminologie* (6 EC) en *Criminologisch Onderzoek* (6 EC). Aantal geslaagde studenten in studiejaar 2015-2016: ca. 50.

Ook wordt sinds 2011 structureel onderwijs verzorgd aan de Politieacademie te Apeldoorn, in het bijzonder de master *Criminal Investigation* (ca. 150 studenten in 2016) en het vak *Drugs en Uitgaan* (ca. 35 studenten in 2016).

CONGRESSEN, EXPERTMEETINGS EN MAATSCHAPPELIJKE DEBATTEN

In samenwerking met de Goethe Universität werd 22-24 september 2016 in Frankfurt am Main de *27th Annual Conference van de European Society for Social Drug Research (ESSD)* georganiseerd.

Voor een overzicht van *key note* en andere presentaties op congressen, presentaties op en/of deelname aan expertmeetings of maatschappelijke debatten: zie Bijlage.

DEELNAME AAN WETENSCHAPPELIJKE FORA EN OVERIGE WETENSCHAPPELIJKE ACTIVITEITEN

Prof. dr. Dirk J. Korf is lid van het *Scientific Committee European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA, Lissabon)*, voorzitter (Chair) van de *European Society for Social Drug research (ESSD)*, voorzitter van de Wetenschappelijke Raad Nationale Drugs Monitor, vicevoorzitter van de Wetenschappelijke Raad DIMS en lid van de Commissie Risk Assessment en Monitoring (CAM, Ministerie VWS).

Tevens is hij redactielid van verschillende internationale *peer reviewed* tijdschriften (*Journal of Drug Issues; European Addiction Research; Alcoholism I Narkomania*),

Dr. Ton Nabben is plaatsvervangend lid van de Commissie Risk Assessment en Monitoring (CAM, Ministerie VWS) en van de Wetenschappelijke Raad DIMS.

In 2016 verzorgden stafleden peer reviews voor o.a. *Addiction; Drug Education Policy and Prevention; Drug Science Policy and Law; European Addiction Research; European Journal of Criminology; International Journal of Drug Policy; Tijdschrift voor Cultuur en Criminaliteit; Verslaving*.

BESTUURLIJKE EN AANVERWANTE TAKEN

Binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid is Prof. dr. Dirk J. Korf voorzitter van de Ondernemingsraad (OR).

Drs. Annemieke Benschop en dr. Marije Wouters waren bedrijfshulpverleners (BHV-ers).

MEDIA EN MAATSCHAPPELIJK DEBAT

In 2016 kwamen onderzoekers van het Bongers Instituut regelmatig aan het woord of in beeld

in de media. Voor een overzicht van media-verschijningen: zie Bijlage.

BIJLAGEN

Afgeronde, lopende en nieuwe onderzoeken

Project	Startjaar	Status 30.12.2016	Subsidiegever/financier
NPS (New Psychoactive Substances)	2015	Lopend	DG Justice EU
Artikel 12-Sv	2015	Lopend	OM
Evaluatie Supersnelrecht (i.s.m. Strafrecht)	2015	Afgerond	WODC
Vereenvoudiging Verdenkingscriteria (i.s.m. Strafrecht)	2015	Afgerond	WODC
ESSD	2016	Terugkerend	Council of Europe
Antenne 2016	2016	Terugkerend	Jellinek Preventie
Sluitingsbeleid Coffeeshops Amsterdam	2016	Afgerond	BCD
Flevomonitor 2015	2016	Terugkerend	Gemeente Almere
Evaluatie Wet OM-Afdoening (i.s.m. Strafrecht)	2016	Lopend	WODC
Strafoplegging en aanpak CSV's	2016	Lopend	WODC
Attune – Understanding pathways to stimulant use	2016	Lopend	NWO/ZonMw

Personeel Bonger Instituut

Naam	Functie	Fte	Periode in dienst/werkzaam
Drs. Annemieke Benschop	Onderzoeker 4	0,74	Sinds 01.01.2001
Prof. dr. Dirk J. Korf	Directeur/bijzonder hoogleraar	1,00	Sinds 01.09.1988
Dr. Nienke Liebrechts	Onderzoeker 4	0,80	Sinds 01.12.2016
Simone Luijk MSc	Onderzoeker 4	1,00	Sinds 01.12.2016
Dr. Ton Nabben	Onderzoeker 3	0,95	Sinds 01.07.1999
Dr. Marije Wouters	Onderzoeker 4	0,95 0,60	01.12.2002 -31.08.2015 01.09.2015 – 15.11.2016
Dr. Jan van Amsterdam	Gastonderzoeker	-	Sinds 01.09.2014
Mr. Dr. Danielle Chevalier	Gastonderzoeker	-	Sinds 01.07.2015
Dr. Rafaela Rigoni	Gastonderzoeker	-	27.01.2010 – 01.09.2016
Konstantinos Skliamis, MSc	Gastonderzoeker	-	Sinds 15.04.2016

Promovendi

Naam	Project / Titel proefschrift	Promotie (gepland)
Alberto Oteo Perez	<i>Urban Crack Users in the Netherlands</i>	18-05-2016
Marieke Vlaeminck	<i>Disentangling 'social supply': a personal network study into the social world of recreational cannabis use and its supply</i>	19-10-2016 (Universiteit Gent, co-promotor)
Suzanne Heerdink	<i>Daders van binnenlandse seksuele uitbuiting</i>	2020

Stagiaires en veldwerkers

Stagiaires	Veldwerkers
Madeleine Nugteren	Colla Scavenius
Lisan Bomhof	Isidora Stolwijk
Jasper van den Berg	Jeanira Molina
Femke Zuidgeest	Joris Halink Schöler
Annemaron de Groot	Lidija Jovanovic
Marlou Teerlink	Lotte Hoes
	Naoufal Omairi
Veldwerkers	Rosanne Salimi
Beatrice Kuijs	Layla Wieringen
Emma Stomp	Maartje Schröder
Eva van der Wardt	Dora Weijers
Talia Radcliffe	Lisa Monier
Tomas Geling	Jorrit Blonk

Publicaties

- Abels, D., Benschop, A., Blom, T., Jonk, J. & Korf, D.J. (2016) *Vereenvoudiging Verdenkingscriteria. De gevolgen van de voorgenomen wijziging van de verdenkingscriteria voor de opsporingspraktijk*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Benschop, A. & Korf, D.J. (2016) *Flevomonitor 2015. Verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in Flevoland*. Amsterdam: Bonger Instituut.
- Chevalier, D.A.M. (2016) "The production of law": Law in action in the everyday and the juridical consequences of juridification. *Recht der Werkelijkheid* 37(3): 116-133.
- Chevalier, D.A.M. (2016) Truth or tale? The production, selection, and interpretation of evidence informing municipal policy on public use of soft drugs. In: O'Gorman, A., Potter, G.R. & Fountain, J. (Eds.) *Evidence in European social drug research and drug policy*. Lengerich: Pabst Science Publishers.
- Korf, D.J., Liebrechts, N. & Nabben, T. (2016) *Waterbed, drukte en overlast. Effecten Sluitingsbeleid Coffeeshops in Amsterdam-Centrum*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T. & Korf, D.J. (2016) Drugs in rurale gebieden: GHB-gebruik en -handel op het Nederlandse platteland. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit* (6) 2, 59-78.
- Nabben, T., Benschop, A. & Korf, D.J. (2016) *Antenne 2015. Trends in alcohol, tabak, en drugs bij jonge Amsterdammers*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.
- Nabben, T. & Korf, D.J. (2016) *Politie en GHB-problematiek op het platteland*. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.
- Oteo Pérez, A. (2016) *Urban crack users in The Netherlands: Prevalence, characteristics, criminality and potential for new treatments*. Amsterdam: Bonger Instituut, Universiteit van Amsterdam. (proefschrift)
- Van Ooyen-Houben, M.M.J, Bieleman, B. & Korf, D.J. (2016) Tightening the Dutch coffee shop policy: Evaluation of the private club and the residence criterion. *International Journal of Drug Policy*, 31: 113-120.
- Van Weerden, M., Benschop, A., Liebrechts, N., Blom, T. & Korf, D.J. (2016) *Evaluatie Supersnelrecht*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

Presentaties op conferenties

- Nabben, T. "Uppers & Dreamers: Drug use trends in Amsterdam nightlife". National Drug Conference, Amsterdam (Nederland EU-voorzitterschap), 02-05-2016.
- Nabben, T. "20 jaar GHB: van club naar dorp". NISPA, Nijmegen, 15-01-2016.
- Nabben, T. "Stad en Platteland: GHB problematiek in perspectief". Nationale Trimbos Dag, Amersfoort, 17-03-2016 (key note).
- Nabben, T. "Consequences of criminalisation. The Dutch khat market before and after the ban." ESSD Conference 2016, Frankfurt/M. 22-24 September 2016.
- Wouters, M. "Dutch Drug Policy – Law and Practice", MSASS, 07-03-2016

Overige presentaties en deelname aan expert meetings en maatschappelijke debatten

Datum	Onderzoeker	Waar	Type	Onderwerp
13-12-2016	Ton Nabben	GGD dag	Presentatie	Morele paniek en mediahypes
05-06-2016	Ton Nabben	Shoeless festival	Masterclass	5 bloeiperiodes in het Amsterdamse uitgaansleven
16-04-2016	Ton Nabben	D66 congres	Paneldiscussie	Regulering harddrugs
30-03-2016	Dirk Korf	De Geneeskundestudent & KNPSV, Utrecht	Thema-avond 'Drank en Drugs'	De staat als reguleerder van drugshandel en drugsgebruik

Mediaverschijningen

Datum	Medewerkers	Waar	Type	Onderwerp
19-12-2016	Ton Nabben	Vice	Artikel	Speed en cocaïne
08-12-2016	Ton Nabben/Marije Wouters	Folia	Artikel	NPS
08-12-2016	Ton Nabben	Parool	Artikel	Verbod 4-FA
november	Ton Nabben	Elle	Artikel	Drugstrends
28-10-2016	Dirk Korf	Parool	Nieuwsbericht	Coffeeshops in 1012 gebied
24-10-2016	Ton Nabben	RHN Nieuwsspits	Interview	Lachgas
24-10-2016	Ton Nabben	BNR Radio	Interview	Lachgas
12-10-2016	Ton Nabben	NOS op 3	Artikel	Drugsbeleid VS
03-10-2016	Ton Nabben	BNN Spuiten en Slikken	Reportage	Ontstaan house en XTC
19-07-2016	Ton Nabben	VPRO radio Argos	Reportage	Speed is Oudewater?
29-06-2016	Ton Nabben	AD	Artikel	Monitor drugsincidenten
29-06-2016	Bonger Instituut	Rodi/Zaans stadsblad	Nieuwsbericht	Antenne 2015
29-06-2016	Bonger Instituut	drugsenuitgaan.nl	Nieuwsbericht	Antenne 2015
28-06-2016	Bonger Instituut	nu.nl	Artikel	Antenne 2015
28-06-2016	Ton Nabben	NRC	Artikel	Antenne 2015
13-06-2016	Ton Nabben	Onder mediadoctoren	Interview	Muziek en drugsgebruik
04-06-2016	Ton Nabben	Vrij Nederland	Reportage	Drugs en puberbrein
april	Ton Nabben	Politieblad	Artikel	GHB
19-04-2016	Ton Nabben	NOS op 3	Interview	UNGASS
04-04-2016	Dirk Korf	RTL4	Nieuws	Ontmanteling XTC lab
maart	Ton Nabben	Ons Amsterdam	Artikel	De komst van XTC in A'dam
11-03-2016	Ton Nabben	Radio AFM	Interview	Heroïne terug?
01-03-2016	Ton Nabben	Nieuwe Revu	Artikel	GHB rapport P&W
17-01-2016	Ton Nabben	Salto, Radio Swammerdam	Interview	Is GHB de nieuwe heroïne?
17-01-2016	Ton Nabben	Radio OBA	Interview	Is GHB de nieuwe heroïne?
16-01-2016	Ton Nabben	Radio 1 Vandaag	Interview	GHB problematiek politie
07-01-2016	Ton Nabben	Quest	Artikel	XTC als therapeutikum
07-01-2016	Ton Nabben	RTV Noord	Interview	GHB in Heerhugowaard
07-01-2016	Ton Nabben	RTV Oost	Reportage	GHB in Twenteland
06-01-2016	Ton Nabben	BNR Nieuwsradio	Interview	GHB problematiek
06-01-2016	Ton Nabben	NRC Next	Artikel	GHB
06-01-2016	Ton Nabben	NRC	Artikel	GHB
06-01-2016	Ton Nabben	RTV Brabant	Interview	GHB in Rucphen
06-01-2016	Ton Nabben	Tubantia	Interview	GHB problematiek
06-01-2016	Ton Nabben	NOS op 3	Interview	GHB problematiek
06-01-2016	Ton Nabben	Ref. omroep	Interview	GHB problematiek